

**RAGADJ
TOLLAT!**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

LEVÉLÍRÓ MARATON

MÓDSZERTANI FÜZET

TARTALOM

A Levélíró Maraton _____	2
A 2020-as Levélíró Maraton sikertörténete _____	3
Emberi jogi oktatás _____	4
Hogyan használd az anyagot? _____	4
Hogyan kapcsolódj be? _____	4
Melyik workshopot válaszd? _____	5
A petíció céljai _____	5
Az Amnesty International _____	6
Pár szó az emberi jogokról _____	6
Az emberi jogok egyetemes nyilatkozata (EJENY) _____	6
A véleménynyilvánítás szabadsága - foglalkozás _____	8
Elég a rendőri túlkapásokból - foglalkozás _____	14
A tisztességes eljáráshoz való jog - foglalkozás _____	20

**RAGADJ
TOLLAT!**

AMNESTY
INTERNATIONAL

A LEVÉLÍRÓ MARATON

Az Amnesty International minden évben december 10. körül rendezi meg a Levélíró Maraton kampányát (1948-ban ezen a napon fogadták el az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, így december 10. az emberi jogok világnapja). A Levélíró Maraton célja, hogy pozitív változást hozzon azok életébe, akiknek sérültek emberi jogaik vagy veszélyben vannak. A Levélíró Maraton részeként az Amnesty egyének, csoportok és közösségek eseteit tárja az adott ügyben érintett döntéshozók elé, közösségi akciókkal növeli az esetek nyilvánosságát, valamint a sajtón és az interneten keresztül nemzetközi figyelmet irányít ezekre az ügyekre.

A Levélíró Maraton során világszerte milliók ragadnak tollat és billentyűzetet, hogy támogassák az érintetteket, és nyomást gyakoroljanak a döntéshozókra. A 2021-es kampány esetei közt szerepel hatóságok által meglőtt nőjogi aktivista, Covid-helyzetről szóló beszámolóért bebörtönzött újságíró és egy tisztességtelen eljárás eredményeként elítélt és bántalmazott tinédzser. Idén nekik írunk támogató leveleket, valamint petíciókkal gyakorlunk nyomást az esetekben illetékes hatóságokra, hogy igazságot szolgáltatassanak.

Az előző évek kampányai is jelentős eredményeket hoztak. A 2020-as Levélíró Maratonban szereplő három eset érintettjei közül a kampányt követően ketten kiszabadultak a börtönből, a harmadik eset érintettjeit pedig felmentették az alaptalan vádak alól. A jogsértések korábbi áldozatai megannyi, a kampány által előidézett pozitív változásról számolnak be: a támogató levelek inspiráló hatásáról, és hogy mekkora erőt adott nekik a tudat, hogy ennyien törődnek a sorsukkal. Mutassuk meg az idei érintetteknek is, hogy ők sincsenek egyedül!

A levelek és petíciók hatnak a döntéshozókra is. A kampány eredményeként új jogszabályok születnek, törvényeket módosítanak, és egyes esetekben ejtik az alaptalan vádakot, lerövidítik az igazságtalan büntetéseket.

Nézd meg, idén kiket támogathatsz a Levélíró Maraton során: www.amnesty.hu/leveliromaraton

Vedd fel a kapcsolatot a helyi Amnesty irodával Budapesten, Pécsen vagy Szegeden az aktivizmus@amnesty.hu címen.

Fejezd ki támogatásodat a közösségi médián keresztül is és taggeld be az Amnesty Magyarországot!

@amnestymagyarorszag

@amnesty_hungary

@AmnestyHungary

A 2020-AS LEVÉLÍRÓ MARATON SIKERTÖRTÉNETEI

A TÁMOGATÓ SZAVAK EREJE

Szabad a szaúdi nőjogi aktivista

Az egész életében a szaúd-arábiai nők szabadságáért kampányoló Nassima al-Sada 2021 júniusában végre szabadon távozhatott a börtönből. Békés emberi jogi munkája miatt 2018-ban tartóztatták le. A börtönben számos atrocitás érte, egy évet töltött magánzárkában, és még az ügyvédjével sem találkozhatott.

A támogatók összesen 777 611 levelet és online üzenetet küldtek a világ minden tájáról. Nassima fia, Mouse al-Sada meg van róla győződve, hogy az édesanyja ügyére irányuló hatalmas nemzetközi figyelem volt az, amelynek köszönhetően végre felmentő ítélet született. Nassima szabadsága azonban sajnos még mindig nem teljes: öt évig nem hagyhatja el Szaúd-Arábiát, ezért az Amnesty tovább kampányol.

Kiszabadult az ifjúsági aktivista

A 22 éves Paing Phyo Mint 2019-ben 6 év börtönre ítélték, mert Peacock Generation nevű thangyat formációjával (a műfaj a verset és a táncot ötvöző művészeti forma) katonai egyenruhában léptek fel, kifigurázták Mianmar katonai vezetését, és az előadásról készült felvételeket online is megosztották.

A 2020-as Levélíró Maraton keretében százezrek léptek fel a mianmari ifjúsági aktivista kiszabadulásáért. 2021 tavaszán egy széles körű amnesztia keretében két társával együtt kiszabadult a börtönből.

Felmentették az LGBTQI aktivistákat

Az ankarai Közel-keleti Műszaki Egyetem (METU) LGBTQI Szolidaritási Csoportjának meghatározó alakjait, Melike Balkan és Özgür Gür biológushallgatókat több társukkal együtt letartóztatták, amikor a betiltott Pride felvonulás helyett 2019 májusában békés ültüntetést szerveztek a kampuszon. A nemzetközi tiltakozási hullámnak köszönhetően 2021 októberében mindannyiukat felmentették a vádak alól.

“Köszönjük mindenkinek, aki részt vett a kampányban és kifejezte szolidaritását. Jó érzés, hogy számíthattunk rátok!” nyilatkozta felmentése után Melike és Özgür.

EMBERI JOGI OKTATÁS

A kezdetben tartott módszertani füzetet azok számára állítottunk össze, akik szívesen foglalkoznának a 2021-es Levélíró Maraton eseteivel. Az itt bemutatott emberi jogokról szóló foglalkozások szinte bárhol és bárkinek megtarthatóak. Iskolai tanórák mellett helyi közösségeknek, családtagoknak vagy éppen aktivisták egy csoportjának – akár élőben, akár online.

Szabadon alakíthatod a foglalkozást a résztvevők igényeinek és a körülményeknek megfelelően. Vedd figyelembe a csoport méretét és előzetes ismereteit az adott témában, valamint gondold át, hogyan lehetne minél interaktívabbá tenni a foglalkozást. Több módon is bevonhatod a kampányba ismerőseidet, tanítványaidat és barátaidat: írhattok levelet, küldhettek petíciót, de akár rajzolhattok is.

Mindegyik foglalkozás részvételen alapuló kooperatív módszerekre épül, melyek során a résztvevők nem csak befogadják az információt, hanem beszélgetésekkel és kérdésekkel járják körül az eseteket. Ez egy olyan módszer, melynek keretében:

- a résztvevők irányítják a tanulási folyamatot, hiszen a foglalkozás az érdeklődési körüknek, képességeiknek és kérdéseiknek megfelelő irányt vesz;
- a tudás megszerzése mellett fejlődnek a kulcsfontosságú kompetenciáik és készségeik;
- a résztvevőknek lehetősége van véleményt alkotni, kérdéseket feltenni és jobban megérteni az eseteket;
- a résztvevők saját nézőpontjukon keresztül érzelmi kötődést alakítanak ki az üldözött jogvédőkkel.

Az Amnesty Akadémián számos emberi jogi témájú kurzus érhető el, többek között egy rövid kurzus a Levélíró Maratonról: academy.amnesty.org/learn

Módszertanunkat itt ismerheted meg bővebben: oktatas.amnesty.hu

HOGYAN HASZNÁLD AZ ANYAGOT?

Hogyan kapcsolódj be?

A Levélíró Maratonba egyénileg és csoportosan is be lehet kapcsolódni. Egyénileg úgy, hogy megismerkedsz az esetekkel, és ha szívesen felszólalnál az ügyeket képviselő emberek védelmében, egy petíció elküldésével és levélírással tedd meg. Neked csak egy perc, mások egész életére hatással lehet. Ha ennél többet is tennél, bevonhatod a családodat vagy barátaidat, hogy egy vacsora mellett beszélgetsetek az esetekről, és így rajtad keresztül még több segítő kéz ragadjon tollat az érintettekért!

Ha pedig szeretsz kis szervezéssel nagy eredményt elérni, és szívesen hívnád fel még több ember figyelmét a kampányra, nyilvános eseményeken keresztül még többeket buzdíthatsz arra, hogy együtt tegyünk az igazságtalanságok ellen. Szervezhetsz interaktív Levélíró Maraton workshopot barátokkal, családdal, osztálytársakkal, munkatársakkal, és minden esemény iránt érdeklődővel. Ha ehhez lenne kedved, de nem vagy biztos benne, hogyan állj neki, vagy tudod, de szeretnél többet megtudni a foglalkozásokról, akkor szívesen segítünk felkészülni.

Melyik workshopot válaszd?

Ebben a kiadványban a 2021-es Levélíró Maraton idején három esetét és a hozzájuk kapcsolódó foglalkozásterveket találod, egyet-egyet mindhárom esethez.

Javasoljuk, hogy olvasd át mindegyiket és ha csak egyet tervezel megvalósítani, az alapján dönts, hogy melyik áll hozzád a legközelebb vagy melyik az, amelyikhez a résztvevők a leginkább kapcsolódni tudnak.

Arra kérünk, hogy amennyiben csak egy workshopot valósítasz meg, akkor is teremts lehetőséget a résztvevőknek arra, hogy a másik két petíciót is aláírassák. Az esetek posztereit és szórólapjait letölthető formában megtalálod a www.amnesty.hu/leveliromaraton oldalon.

A workshopokon készült leveleket és rajzokat juttasd el hozzánk, hogy elküldhessük a címzetteknek, a petíciókat pedig online írjátok alá. Ha kérdésed van, írd nekünk az aktivizmus@amnesty.hu címre.

A foglalkozástervekben mindig találsz hasznos linkeket. A videók levetítéséről a technikai feltételeitek és a rendelkezésedre álló idő alapján dönthetsz. Egyes segédanyagok és az Amnesty Akadémia kurzusai a te felkészülésedet támogatják, illetve ajánlhatod őket a témában jobban elmélyedni kívánó résztvevőknek is.

A petíciók céljai

A petíciók sokoldalú eszközök. Hatásuk - még ha nem is mindig egyértelmű - többrétű és tagadhatatlan.

- A petíciók legegységesebb hatása a bennük megfogalmazott kérés teljesülése.

Pl.: más szervezetekkel összefogva az Amnesty Magyarország petíciót indított az LMBTQI emberek jogaiért, melyben arra kérjük Kozma Ákos ombudsmant, hogy küldje el a 2021. július 8-án hatályba lépett homofób és transzfób törvényt az Alkotmánybíróságra felülvizsgálatra. Ha ezt megteszi, a petíció elérte az elsődleges célját. Ám addig is teljesülnek egyéb célok:

- A petíciók megírásával felszólalunk az igazságtalanságokkal szemben, aktívan téve azok normalizálása ellen. Hiszen a csendes többség sokkal inkább csend, mint többség: használjunk a hangunkat!

Pl.: az LMBTQI emberek jogaiért írt petíció megírásával elutasítjuk, hogy ellenállás nélkül, a passzív beletörődésünkkel hozzanak közösségek emberi jogait elnyomó törvényeket azok, akik minden embert hivatottak képviselni.

- Minden aláírás egyben szolidaritási üzenet is az érintettek felé, hogy nincsenek egyedül.

Pl.: A homofób és transzfób törvény kapcsán írt petíción keresztül eddig több mint 12.000 ember állt ki a magyar LMBTQI közösségért, nemtől és kortól függetlenül, jelezve ezzel, hogy az érintettek nincsenek egyedül a jogaikért vívott harcban. Az emberi jogok védelme közös feladatunk!

- Az aláírások továbbá nem csak a döntéshozóknak és az érintetteknek szolgálnak üzenetként: minden aláíró részese lesz a közös fellépésnek, a többi aláíró felé is kifejezve az együttes kiállást. Egy petíció egy hangot képvisel, de minden aláírással hangosabb lesz az üzenet. Senki sincs egyedül az igazságos világért folytatott munkában!

- Végül pedig minden petíció lehetőség a tanulásra. Az ismeretlentől könnyű félni. Ezért fontos, hogy a félelmet a megismerés váltsa fel: egy nagy visszhangot kiváltó petíció remek lehetőség, hogy a fókuszban levő ügy – pl. a homoszexualitás vagy a transzneműség - a közbeszéd részévé váljon, ami megalapozza a megismerést és elősegíti az elfogadást.

Az Amnesty International

Az Amnesty International Magyarország egy magyar jogvédő civil szervezet, amely azért dolgozik, hogy az emberi jogok mindenkit megillessenek. Szervezetünkhöz elsősorban olyan magánemberek tartoznak, akik tagként, támogatóként vagy aktivistaként adományaikkal és munkájukkal segítik a céljaink megvalósítását. Függetlenek vagyunk minden politikai ideológiától, kormánytól, gazdasági hatalomtól és egyháztól.

Az Amnesty Magyarország a nemzetközi Amnesty International mozgalom magyar szekciója, amely több mint 10 millió olyan embert tömörít világszerte, akik közösen állnak ki az igazságtalanságok ellen. Munkánk szorosan kapcsolódik a Mozgalom nemzetközi kampányaihoz, de különösen fontos feladatunknak tekintjük, hogy fellépjünk meghatározott magyarországi emberi jogi problémákkal kapcsolatban, és hozzájáruljunk egy nyitottabb, az emberi jogokat tiszteletben tartó Magyarország megvalósulásához.

Pár szó az emberi jogokról

Az emberi jogok olyan alapvető jogok és szabadságok, amelyek korra, állampolgárságra, nemre, fajra, személyes meggyőződésre és egyéb beállítottságra való tekintet nélkül mindenkit megilletnek és az emberi méltóság, az egyenlőség és egymás kölcsönös tiszteletének elvén alapulnak.

Saját döntéseket hozni, méltányos bánásmódban részesülni, és másokkal is méltányosan bánni – ez az emberi jogok lényege. Az alapvető emberi jogok univerzálisak, azaz a világon mindenkit egyformán megilletnek. Elidegeníthetetlenek, tehát nem foszthatnak meg minket tőlük. Emellett oszthatatlanok és egymással összefüggőek, vagyis a jogok mindegyike egyforma jelentőségű, és egymással is szorosan összekapcsolódnak.

A második világháború borzalmaiból következően az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata egy olyan nemzetközi emberi jogi rendszer alapjait fektette le, amelynek előírásai nemzeti, regionális és nemzetközi szinten is jobbá teszik mindannyiunk életét. Az emberi jogokra úgy is tekinthetünk, mint az államok kötelezettségeit meghatározó szabályokra, hiszen az államoknak, kormányoknak és tisztviselőiknek kötelessége tiszteletben tartani, megvédeni és érvényre juttatni a hatáskörük alá eső személyek emberi jogait.

Az emberi jogokat mindig tiszteletben kell tartani, nem csak akkor, amikor az előnyös a számunkra.

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (EJENY)

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát az 1945-ben megalakult Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) dolgozta ki a második világháborút követő években. 1948 óta az EJENY a nemzetközi emberi jogi rendszer alapja. A világ minden országa kötelező érvényűnek ismerte el a nyilatkozat 30 cikkében lefektetett alapelveket.

Ahogy neve is sugallja, az EJENY egy nyilatkozat, méghozzá a világ kormányainak közös szándéknyilatkozata arról, hogy bizonyos közös normáknak megfelelő bánásmódban részesítenek minden embert. Az emberi jogok a nemzetközi jogba is beépültek: az EJENY az elfogadása óta számtalan kötelező érvényű jogi norma és egyezmény alapjául szolgált. Az Amnesty International és a hozzá hasonló jogvédő szervezetek ezekre a normákra és egyezményekre hivatkozva szólítják fel az államokat, hogy hagyjanak fel az olyan jogsértésekkel, amelyekhez hasonlókat a Levélíró Maraton eseteinek főszereplői is elszenvedtek.

AZ EMBERI JOGOK EGYETEMES NYILATKOZATA

POLGÁRI JOGOK ÉS SZABADSÁGJOGOK

Az élethez való jog, a rabszolgaság és a kínzás tilalma, a hátrányos megkülönböztetés tilalma.

1. cikk Mindenki szabadnak születik, egyenlő jogokkal és méltósággal

2. cikk A hátrányos megkülönböztetés tilalma

3. cikk Az élethez, szabadsághoz és személyes biztonsághoz való jog

4. cikk A rabszolgaság tilalma

5. cikk A kínzás tilalma

6. cikk Mindenkire kiterjedő jogi védelem

7. cikk A törvény előtti egyenlőség

8. cikk Jogorvoslat lehetősége jogsértés esetén

9. cikk A jogtalan letartóztatás, bebörtönzés és kitoloncolás tilalma

10. cikk A tisztességes eljáráshoz való jog

11. cikk Az ártatlanság védelme

14. cikk Üldözés esetén a menedékhez való jog más országban

12. cikk Családi és magánélethez való jog

13. cikk Az államon belüli szabad mozgáshoz és a lakóhely szabad megválasztásához való jog

16. cikk A házassághoz és családalapításhoz való jog

24. cikk A pihenéshez és a szabadidőhöz való jog

26. cikk A neveléshez és az ingyenes alapfokú oktatáshoz való jog

15. cikk Állampolgársághoz való jog

17. cikk Magántulajdonhoz való jog

22. cikk Szociális biztonsághoz való jog

23. cikk A méltányos fizetéshez és a szakszervezeti tagsághoz való jog

25. cikk Az egészséghez és jólét biztosítására alkalmas életszínvonalhoz való jog

18. cikk A gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadsága

19. cikk A véleménynyilvánítás és az információ terjesztésének szabadsága

20. cikk A békés célú gyülekezés és az egyesülés szabadsága

21. cikk A közügyekben való részvétel joga

27. cikk Jog a közösség kulturális életében való szabad részvételhez

28. cikk Mindenkinek joga van egy olyan nemzetközi rendszerhez, amelyben ezek a jogok teljes mértékben érvényesülnek

29. cikk Mindenki köteles mások jogait tiszteletben tartani

30. cikk Ezekről a jogokról senkit nem lehet megfosztani!

ELJÁRÁSRA VONATKOZÓ JOGOK

Az ártatlanság védelme, a tisztességes eljáráshoz való jog, az önkényes letartóztatás és ítékezés tilalma.

SZOCIÁLIS JOGOK

Az oktatáshoz, családalapításhoz és családfenntartáshoz való jog, pihenéshez és egészségügyi ellátáshoz való jog.

GAZDASÁGI JOGOK

A tulajdonhoz, munkához, lakhatáshoz, nyugdíjhoz és megfelelő életszínvonalhoz való jog.

POLITIKAI JOGOK

Jog a közéletben való részvételhez, választójog, a békés gyülekezéshez való jog, a véleménynyilvánítás, a gondolat és a vallás szabadsága.

KULTURÁLIS ÉS SZOLIDARITÁSI JOGOK

A közösség kulturális életében történő részvételhez való jog.

FOGLALKOZÁS

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS SZABADSÁGA

KULCSFOGALMAK

- A véleménynyilvánítás szabadsága

A FOGLALKOZÁSRÓL RÖVIDEN

A foglalkozás során a résztvevők Zhang Zhan (ejtsd: Dzsang Dzsán) ügyén keresztül a szabad véleménynyilvánításhoz való joggal ismerkedhetnek meg, illetve az is kiderül, hogy az milyen szerepet játszik az életükben. A foglalkozás egyik elemeként szolidaritási leveleket írhatnak a bebörtönzött kínai újságíróknak.

A FOGLALKOZÁS VÉGÉRE A RÉSZTVEVŐK:

- **megismerik** a szabad véleménynyilvánításhoz való jog lényegét és annak fontosságát;
- **együttérzők** lesznek azokkal, akiknek sérült a szabad véleménynyilvánításhoz való joga;
- **megismerik** az Amnesty International Levélíró Maraton kampányát, és levélben állhatnak ki Zhang Zhan mellett.

A FOGLALKOZÁS HOSSZA

45 perc

KOROSZTÁLY

13 év felett

SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

- Segédanyag: A véleménynyilvánítás szabadsága
- Segédanyag: A szabad véleménynyilvánításhoz való jog
- Segédanyag: Zhang Zhan története
- Tollak és papírok, esetleg képeslapok

ELŐKÉSZÜLET

- Nyomtasd ki/fénymásold le a segédanyagokat a résztvevőknek.
- Vágd fel **A véleménynyilvánítás szabadsága** segédanyag megfelelő számú példányát csíkokra, hogy minden csíkon egy példa szerepeljen és mindenkinek jusson egy.

TARTSD BE A JÁRVÁNYÜGYI INTÉZKEDÉSEKET!

A koronavírus-járvány idején mindenképpen kövesd a helyi járványügyi szabályokat! A foglalkozás során tegyetek eleget a távolságtartási és egyéb biztonsági követelményeknek.

Ha online tartod a foglalkozást:

- Olyan platformot válassz, amely biztonságos keretek között nyújt lehetőséget a részvételre és az interakcióra.
- Alakítsd úgy a foglalkozást, hogy mindenkinek legyen lehetősége az eszmecserére (kisebb csoportokban).
- Nyújts technikai segítséget a résztvevőknek, hogy mindenki aktívan szerepet vállalhasson.

1. A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS SZABADSÁGÁNAK FELFEDEZÉSE

 15 PERC

Oszd ki a résztvevőknek **A véleménynyilvánítás szabadsága** segédanyag egy-egy példáját és mondd el nekik, hogy a következő gyakorlatban a szólásszabadság témakörét fogjátok körbejárni. Kérd meg őket, hogy a térben mozogva találkozzanak a többiekkel és próbálják meg megismerni a másik három példát, valamint beszélgessenek a segédanyagban felsorolt tettekről az alábbi kérdések segítségével:

- Mit gondolsz, meddig lehet elmenni, amikor az erkölcsök és a jog ütköznek? Van olyan helyzet, amikor szembe lehet menni a joggal?
- Ha te lennél a kormány, hogyan döntenéd el, mit szabad és nem szabad mondani?
- Kell-e különbséget tenni abban, hogy kit kritizálsz? Miért igen vagy nem?
- Kellenek-e korlátok abban, hogy az emberek mit mondhatnak vagy hogyan fejezhetik ki magukat?

Ha úgy látod, hogy a többség megismerte az eseteket, akkor kérd meg a résztvevőket, hogy most alkossanak olyan csoportokat, ahol mindenkinek ugyanaz a példa jutott (négy csoport) és oszd ki nekik a véleménynyilvánítás szabadsága segédanyagot. Kérd meg őket, hogy a segédanyag használatával döntsék el, hogy az adott példa belefér-e a véleménynyilvánítás szabadságához való jogba.

Hagyj időt a beszélgetésre, majd kérd meg a csoportokat, hogy osszák meg, mire jutottak.

2. ZHANG ZHAN TÖRTÉNETE

 20 PERC

Oszd ki Zhang Zhan történetét, és adj pár percet a résztvevőknek, hogy elolvassák.

Magyarázd el, hogy vannak országok, ahol a kormányok kontrollálni akarják, hogy az emberek mit mondhatnak vagy hogyan fejezhetik ki magukat, ezzel pedig korlátozzák az ott élők szabad véleménynyilvánításhoz való jogát.

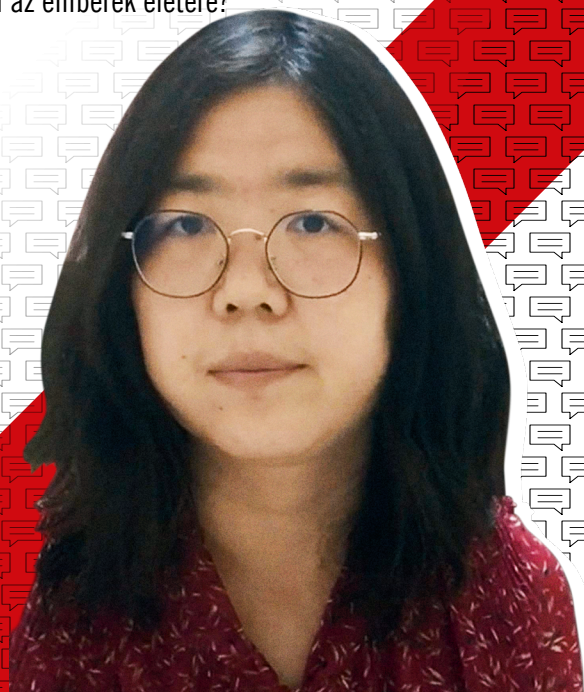
Kérd meg a résztvevőket, hogy 4 fős kis csoportokban mondják el a véleményüket a következő kérdésekről. Moderálás (1) Egyenként tedd fel a kérdéseket, egyszerre minden csoportnak, amelyek párhuzamosan beszélgetnek. (2) Minden feltett kérdésre mindenki, aki a csoportban van, válaszol, a többiek hallgatják. (3) Mindenkinek maximum 1 perce van kifejtetni a véleményét.

- Mi lepett meg legjobban Zhang Zhan történetében?
- Milyen hatással van a véleménynyilvánítás korlátozása az emberek életére?
- Hogyan alakíthatja át a cenzúra a társadalmat és milyen hatással van az emberek életére?
- Milyen jogsértéseket kellett Zhang Zhannak elszenvednie?

Kérd meg a résztvevőket, meséljék el, mire jutottak, és emeljék ki, ha szerintük a véleménynyilvánítás szabadsága mellett még más jogait is megsértették Zhang Zhannak.

Zhang Zhan történetét ez alapján a videó alapján is megismerhetitek:
→ bit.ly/w4rzhang

Ha szeretnétek, megnézhetitek ezt a 3 perces angol nyelvű YouTube videót a véleménynyilvánítás szabadságáról:
→ bit.ly/academy_velemeney

3. ÜZENJ ZHANG ZHANNAK!

Mesélj a résztvevőknek az Amnesty Levélíró Maraton kampányáról. Magyarázd el, hogy az Amnesty arra bátorítja az embereket, hogy követeljének igazságot Zhang Zhannak. Bemutathatsz néhány példát a tavalyi kampányból, hogy a résztvevők is lássák, mekkora változást lehet elérni a levélírással, és ha kiállunk egymásért.

Mondd el a résztvevőknek, hogy mekkora ereje van, ha személyes hangvétellő, kreatív levélben vagy online üzenetben biztosítják támogatásukról az újságírót. Magyarázd el nekik, hogy az üzenetüktől nemcsak Zhang fogja jobban érezni magát, de a fogvatartói is látni fogják, hogy világszerte sokan aggódnak érte, és követik az esetét. Ha kedvük van, rajzoljanak vagy küldjenek olyan képeslapot Zhang Zhannak, amelyen lakóhelyük egyik nevezetessége látható.

Bátorítsd a résztvevőket, hogy írják alá a kínai elnöknek, Hszi Csin-pingnek szóló petíciót is:
amnesty.hu/leveliromaraton/zhangzhan

Ha nincs elég idő arra, hogy a résztvevők a foglalkozáson írjanak levelet, kérd meg őket, hogy írjanak utána.

A támogató leveleket és rajzokat gyűjtsd össze és legkésőbb **2022. január 28-ig** juttasd el hozzánk. Küldd el postán, vagy előzetes egyeztetés után hozd be budapesti, pécsi vagy szegedi irodánkba.

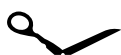
Ilyen esetben írd az aktivizmus@amnesty.hu címre.

Amnesty International Magyarország
1054 Budapest, Báthory utca 4. 1/2

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS SZABADSÁGA

a. Egy újságíró leleplező fotókat jelentet meg a megyei lapban a helyi vegyipari üzem környezetkárosító gyakorlatáról, ahogyan éjszakánként gyanús folyadékot eresztenek egy kis patak vizébe.

b. A titkosszolgálatnál dolgozó informatikus minősített dokumentumokat szivároztat ki, amelyek bizonyítják, hogy a titkosszolgálat törvénytelenül figyelt meg újságírókat, ellenzéki politikusokat és civil szervezeti alkalmazottakat.

c. Egy újságíró nemzetközi nonprofit szervezetet hoz létre, amellyel olyan kiszivároztatott kormányzati dokumentumok nyilvánosságra hozatalában játszik kulcsszerepet, amelyek törvénytelenségeket lepleznek le.

d. Egy alkalmazott bizonyítékot szerez egy közbeszerzési eljárás törvénytelenségével kapcsolatban, amelyben a helyi polgármester és több képviselő is érintett. A dokumentumokat eljuttatja egy országos napilap újságírójának.

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSHOZ VALÓ JOG

Minden személynek joga van a vélemény és kifejezés szabadságához, amely magában foglalja azt a jogot, hogy véleménye miatt ne szenvedjen zaklatást, és hogy határokra való tekintet nélkül kutathasson, átvihessen és terjeszthessen híreket és eszméket bármilyen kifejezési módon.

19. cikk, Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának (EJENY) 19. cikke a véleménynyilvánítás szabadságát garantálja. Ez a jog biztosítja, hogy saját véleményed lehessen, amit aztán szabadon ki is fejezhetsz anélkül, hogy a kormány abba jogosulatlanul beleavatkozna. A véleményed kifejezheted tüntetéseken, írásos formában, a sajtóban, az interneten vagy műalkotásokon keresztül. Ez az emberi jog kiemelten fontos minden társadalomban. Szükségünk van rá, hogy az emberek szabadon megoszthassák az elképzeléseiket, mert így biztosíthatjuk, hogy a különböző vélemények teret kapnak. A szabad véleménynyilvánításhoz való jog korlátozása egyúttal aláássa az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot, valamint megnehezíti az emberi jogok védelmét is.

A véleménynyilvánítás szabadsága nemcsak társadalmi, de egyéni szinten is nagyon fontos. A véleményeink, a gondolataink és az a mód, ahogyan azokat megosztjuk, alapvető részei az emberi létezésünknek, ezért, ha valakinek nem engedjük, hogy kifejezze magát, olyan mintha a személyisége egy részét vennénk el tőle.

A véleménynyilvánításhoz való jogot csak néhány kivételes esetben lehet jogszerűen korlátozni. Csak akkor lehet ezt az emberi jogot korlátozni, ha arra valamilyen kifejezett közérdek miatt, nemzetbiztonsági szempontból vagy mások jogainak védelme érdekében van szükség. A legtöbb országban például tilos rasszista vagy más gyűlöletkeltő dolgokat mondani.

Ha többet szeretnél tudni a szabad véleménynyilvánításhoz való jogról, végezd el az Amnesty Akadémia angol nyelvű online kurzusát:
➔ bit.ly/academy_velemeney

ZHAN ZHANG TÖRTÉNETE

Amikor először zárták le a koronavírus-fertőzés kínai központját, Vuhant, Zhang Zhan egyike volt azon kevés civil újságíróknak, akik az egyre mélyülő válságról tudósítottak.

Az egykori ügyvéd tudni akarta az igazságot, ezért 2020 februárjában Vuhanba utazott. A közösségi médiában számolt be arról, hogy a hatóságok letartóztatják a független újságírókat és zaklatják a koronavírus-fertőzöttek családtagjait. A civil újságírók voltak az első kézből származó, nem cenzúrázott hírek egyetlen forrása.

Az állami médiától független újságírókat állandóan zaklatják a hatóságok, mert nyilvánosságra hozzák, amit a kormány el akar titkolni.

Zhang Zhan 2020 májusában egyszer csak eltűnt. A hatóságok később elismerték, hogy Vuhantól 640 kilométerre, Sanghajban tartják fogva. 2020 júniusában éhségsztrájkba kezdett, hogy így tiltakozzon a fogva tartása ellen, decemberre pedig már annyira legyengült, hogy a bíróságra csak kerekesszékekben tudták elvinni. Négy év börtönre ítélték, amiért „viszályt szított és bonyodalmat okozott”.

Zhang Zhant 2021 márciusában szállították át a sanghaji női börtönbe. A családjának nem engedik, hogy meglátogassák.

FOGLALKOZÁS

ELÉG A RENDŐRI
TÚLKAPÁSOKBÓL

KULCSFOGALMAK

- Rendfenntartás
- Erőszak alkalmazása
- Békés gyülekezés
- Büntetlenség
- Jóvátétel
- Nemek közötti igazságosság

A FOGLALKOZÁSRÓL RÖVIDEN

A foglalkozás témája a rendfenntartás, a rendőrség fellépése a mexikói tüntetéseken, valamint a nőket és lányokat érő erőszak. A résztvevők megismerik, hogy az emberi jogi szabályok milyen rendőri fellépést tesznek lehetővé, különös tekintettel a tömeges rendezvényeken való rendfenntartásra. Arról is szó esik, hogy mit lehet tenni, ha a rendőrök megszegik az erőszak és a lőfegyverek használatára vonatkozó nemzetközileg elfogadott normákat.

A FOGLALKOZÁS VÉGÉRE A RÉSZTVEVŐK:

- **rálátást nyernek**, hogy a rendőrség milyen szerepet játszik az emberi jogok védelmében;
- **megtudják**, hogy a rendőrség milyen szabályok mentén alkalmazhat erőszakot;
- **megismerik**, hogy milyen helyzetbe kerültek mexikói nők és lányok mindössze azért, mert kiálltak a jogaikért;
- **átérik** a rendőrségi erőszaknak áldozatul esett nők helyzetét;
- **megismerik** az Amnesty International Levélíró Maraton kampányát, és levélben léphetnek fel Wendy Galarza érdekében.

A FOGLALKOZÁS HOSSZA

45 perc

KOROSZTÁLY

13 év felett

SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

- Háttérinformáció: Erőszak és az emberi jogok
- Segédanyag: Nőjogi tüntetések Mexikóban
- Segédanyag: Wendy Galarza esete
- Tollak és papírok

ELŐKÉSZÜLET

- Nyomtasd ki **Wendy Galarza esetét** a résztvevőknek, az **Erőszak és az emberi jogok**, valamint a **Nőjogi tüntetések Mexikóban mellékletet** pedig a saját magad számára

TARTSD BE A JÁRVÁNYÜGYI INTÉZKEDÉSEKET!

A koronavírus-járvány idején mindenképpen kövesd a helyi járványügyi szabályokat! A foglalkozás során tegyetek eleget a távolságtartási és egyéb biztonsági követelményeknek.

Ha online tartod a foglalkozást: jog

- Olyan platformot válassz, amely biztonságos keretek között nyújt lehetőséget a részvételre és az interakcióra.
- Alakítsd úgy a foglalkozást, hogy mindenkinek legyen lehetősége az eszmecserére (kisebb csoportokban).
- Nyújts technikai segítséget a résztvevőknek, hogy mindenki aktívan szerepet vállalhasson.

1. BEVEZETÉS: MIT CSINÁL A RENDŐRSÉG?

Kérd meg a résztvevőket, hogy párosával beszélgessenek arról, hogy a rendőrségnek mi (lenne) a szerepe a társadalomban, majd közösen beszéljétek át a témát az alábbi kérdések mentén:

- Egyáltalán miért van a rendőrség?
- Milyen feladatokat kellene ellátnia?
- Hogyan kellene ellátnia ezeket a feladatokat?

Ha a beszélgetés során nem esik róla szó, mondd el, hogy a rendőrség a legtöbb országban az alábbi fő funkciókat tölti be:

- Felügyeli, hogy az emberek betartsák a jogszabályokat (rendfenntartás).
- Megvédi az embereket és tulajdonukat, valamint fenntartja a közrendet.
- Felderíti a bűntényeket, és letartóztatja az elkövetőket.

Támaszkodj bátran az **Erőszak és az emberi jogok** mellékletben található információkra.

2. WENDY GALARZA ESETE

Mondd el a résztvevőknek, hogy egy olyan mexikói nőjogi aktivista történetét ismerhetik meg, aki egy alapvetően békés tüntetésen sérült meg, ahol néhány tüntető elkezdett lebontani és elégetni egy fából készült falat, amire a rendőrség éles lövésekkel válaszolt.

Nézzétek meg közösen a Wendyről szóló videót: → bit.ly/w4wendy

A videó megnézéséhez a következő szempontokat, segítő kérdéseket adhatod:

- Miért tüntettek Wendy és társai?
- Miért alkalmazott a rendőrség erőszakot?
- Mit szeretne elérni Wendy?

A videó után közösen foglaljátok össze a látottakat. A **Nőjogi tüntetések Mexikóban** segédanyag alapján mesélhatsz a résztvevőknek a nők helyzetéről Mexikóban.

3. A RENDŐRSÉG ÉS AZ ERŐSZAK - VÉLEMÉNYVONAL

Olvasd fel egyesével az erőszak alkalmazására és a tüntetéseken való rendfenntartásra vonatkozó szabályokat az **Erőszak és az emberi jogok** mellékletből. Kérd meg a résztvevőket, hogy gondolják át, szerintük Wendy esetében a rendőrség mennyire követte ezeket a szabályokat.

Véleményvonal játék: minden állításnál döntsék el a résztvevők, hogy szerintük mennyire sértették meg Wendy ügyében az adott normát. A helyiség egyik falához álljon az, aki szerint megsértették az adott normát, a másik feléhez pedig az, aki szerint nem történt normasértés. Arra is adhatsz lehetőséget, hogy ha valaki szeretne, ne a vonal egyik végénél, hanem valahol a két pólus között helyezkedjen el.

Beszélgétek meg előre, hogy a helyiség melyik fala melyik végletet képviseli!

Az egyes állítások után szólíts meg néhány résztvevőt, és kérd meg őket, hogy fejtsék ki egy-két mondatban, hogy miért az adott helyre álltak.

Zárásként tedd fel az alábbi kérdéseket:

- Vajon jogosan használt a rendőrség lőfegyvert?
- Mi segíthetne abban, hogy Wendy a történetek ellenére jól legyen és megőrizze erejét fontos nőjogi aktivista tevékenységének folytatásához?

4. ÜZENJ WENDYNEK!

Mesélj a résztvevőknek az Amnesty Levélíró Maraton kampányáról. Mondd el, hogy az Amnesty arra bátorítja az embereket, hogy álljanak ki Wendy Galarza mellett. Ossz meg néhányat a tavalyi kampány sikertörténeteiből, hogy a résztvevők is lássák, mekkora változást lehet elérni, ha kiállunk egymásért.

Mondd el, hogy Wendy imádja a gyerekeket, és hiszi, hogy fontos mondanivalójuk van. Mutassátok meg Wendynek, *hogy mellette álltok az igazságért folytatott küzdelemben – üzenjétek meg neki rajzzal vagy írásban, mennyire tisztelitek azért, hogy kiáll a nők jogaiért.*

Bíztasd a résztvevőket, hogy írják alá a Quintana Roo állam főügyészenek szóló Amnesty petíciót is:

amnesty.hu/leveliromaraton/wendygalarza

Ha nincs elég idő arra, hogy a résztvevők a foglalkozáson írjanak levelet, írjanak utána. Bátorítsd őket, hogy legyenek kreatívak.

Ha van rá idő, nézzétek meg ezt az ötperces videót a Levélíró Maratonról: bit.ly/w4rvideo

Amnesty International Magyarország
1054 Budapest, Báthory utca 4. 1/2

HÁTTÉRINFORMÁCIÓ: AZ ERŐSZAK ÉS AZ EMBERI JOGOK

A rendőrök tehetnek olyan dolgokat, amit az átlagember nem – például alkalmazhatnak erőszakot a letartóztatások során, megfoszthatnak embereket személyi szabadságuktól és viselhetnek fegyvert. Azért kapják ezeket a többletjogokat, hogy eleget tehessenek az emberek védelmére és a közrend fenntartására irányuló feladataiknak.

A hatalom azonban, mint tudjuk, felelősséggel jár: bár a rendőrök alkalmazhatnak fizikai erőszakot mások ellen, azt csakis a jogszabályok és az emberi jogi normák betartásával tehetik. Ez különösen fontos az olyan helyzetekben, amikor az erőszak életeket veszélyeztethet vagy súlyos sérüléseket okozhat.

AZ ERŐSZAK ALKALMAZÁSÁRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

- Szükségesség: erőszak csak akkor alkalmazható, ha nincsen más megoldás, és csak olyan mértékben, amennyire azt a jogszerű cél elérése mindenképpen megkívánja.
- Arányosság: az alkalmazott erőszak legyen arányos az általa elhárítandó veszéllyel (például szemetelésre ne sortűz legyen a válasz).
- Ha a rendőrségi erőszak személyi sérüléshez vagy halálhoz vezet, az ügyben azonnali, alapos, független és pártatlan vizsgálatot kell lefolytatni.
- A hatáskörükkel visszaélő rendőröket jogi eljárás keretein belül felelősségre kell vonni.
- A rendfenntartásért felelős szervezetnek egyértelmű utasításokat kell kidolgozniuk a feladatok ellátása során esetlegesen előálló helyzetek kezelésére, többek között annak megítélésére, hogy mikor alkalmazható erőszak.

RENDFENNTARTÁS A TÜNTETÉSEKEN

Az állam feladata biztosítani, hogy mindenki szabadon élhessen a békés gyülekezéshez való jogával, beleértve a tüntetéseken való részvételt is. Arra pedig, hogy a tüntetések során a rendőrség mit tehet és mit nem, egyértelmű nemzetközileg elismert irányelvek vonatkoznak. A rendőrség feladata alapvetően az, hogy segítse a békés tüntetések lebonyolítását, és biztosítsa, hogy a résztvevők zavartalanul és félelem nélkül gyakorolhassák jogukat. Amennyiben konfliktus vagy feszültség alakulna ki, a rendőrség feladata azok kezelése az alábbi elvek mentén:

- Az, hogy néhány tüntető erőszakhoz folyamodik, önmagában még nem jelenti, hogy a tüntetés egyébként ne lehetne békés. A rendőrségnek ilyenkor biztosítania kell, hogy a békésen tüntetők folytathassák a tüntetést.
- Egy kisebb csoport erőszakos fellépése nem legitimálja az erőszak válogatás nélküli alkalmazását.
- Ha a többi résztvevő védelme megkívánja az erőszak alkalmazását, a rendőrségnek a lehető legkisebb mértékű erőszakhoz kell folyamodnia.
- A tüntetés feloszlására csak a legvégső esetben kerülhet sor, ha a kevésbé szigorú intézkedések nem jártak sikerrel.
- Könnygáz és vízágyú csak akkor vethető be a tüntetés feloszlásához, ha a résztvevők el tudják hagyni a helyszínt. Emellett csak szélesebb körben előforduló erőszakos cselekedetek esetén használhatók, és csak akkor, ha célzottabb eszközökkel nem sikerült megfékezni az erőszakot.
- Lőfegyvert tömegoszlási célra használni TILOS.

NŐJOGI TÜNTETÉSEK MEXIKÓBAN

A lányok és nők elleni erőszak súlyos problémát jelent Mexikóban, és a helyzet egyre rosszabb. Mexikó központi statisztikai hivatalának (INEGI) felmérése szerint a 15 év feletti nők kétharmada szenvedett már el erőszakot valamilyen formában, közel 44%-ot a partnere bántalmazott. 2020-ban több mint 260 ezer segélyhívás érkezett nők elleni erőszak kapcsán, ami jelentős emelkedés az előző évi kevesebb mint 198 ezerhez képest.

Mexikóban a lányok és nők elleni erőszak szinte teljes mértékben elfogadott és figyelmen kívül hagyott jelenség, az elkövetőket ritkán vonják felelősségre, a nőknek pedig nincs lehetőségük élni a jogaikkal. Az utóbbi pár évben egyre több nő vonult utcára, hogy tiltakozzon a nők ellen elkövetett gyilkosságok (femicídium) és az erőszak egyéb formái, valamint a nők jogait csorbító igazságszolgáltatási rendszer ellen. Az ilyen tüntetésekre gyakran további jogsértés volt a válasz – a fellépő rendőrök több ízben is megsértették például a nők békés gyülekezéshez, szabadsághoz és testi épséghez való jogát, illetve a kínzás és más kegyetlen és megalázó bánásmód, valamint az erőszak tilalmát.

Az Amnesty International elemzése szerint a mexikói hatóságok túlzott mértékű és indokolatlan erőszakkal, jogszerűtlen és önkényes letartóztatásokkal, verbális és fizikai bántalmazással, valamint nemi erőszakkal reagáltak a nőjogi tüntetésekre.

A nőket érő erőszak elleni tüntetések és felvonulások nagyrészt békésen zajlottak, mégis egyre inkább erőszakos eseményként állítják be őket. Ezáltal a hatóságok és bizonyos médiumok olyan környezetet hoznak létre, amely rossz színben tünteti fel a nők gyülekezési jogát, megkérdőjelezi a nőjogi aktivizmus jogszerűségét, és növeli a nők elleni erőszak valószínűségét a hatóságok és magánszemélyek körében is. A nőjogi tüntetések és résztvevőik megbélyegzése egyszerre veszi alapul és erősíti meg a nők társadalmi szerepével kapcsolatos előítéleteket – ilyen például, hogy a nőknek a bajkeverés (tüntetés) helyett otthon lenne a helye. A nők ellen elkövetett erőszak nők viselkedésével való magyarázata pedig megint a tiltakozáshoz való joguk megkérdőjelezéséhez vezet.

WENDY GALARZA ESETE

Wendy Galarza gyermekgondozóként dolgozik, és imádja a munkáját. Mindent megtesz azért, hogy segítsen a gyerekeknek, mert hiszi, hogy rajtuk keresztül vezet az út az elfogadóbb és segítőkész társadalom felé. A mexikói társadalom hagy kívánnivalót maga után: a nők gyakran válnak megaláztatás, támadás vagy akár gyilkosság áldozataivá mindössze azért, mert nők. A nőjogi aktivistaként is tevékenykedő Wendy szintén majdnem az életét vesztette, amikor fellépett a nőket érő erőszak ellen.

2020. november 9-én Wendy részt vett egy cancúni tüntetésen, hogy a társaival együtt igazságot követeljen a gyilkosság áldozatává vált Bianca Alexisnek. Amikor néhány tüntető elkezdett lebontani, majd elégetni egy fából készült barikádot, ami zavarta a tüntetés lebonyolítását, a rendőrség a levegőbe és több jelenlevő szerint a tömegbe lőtt. Wendy később a lábán és szeméremtestén is lőtt sebeket fedezett fel.

Két nappal az események után panaszt tett a rendőrök ellen. Hónapokba telt, mire az ügyészség elfogadta a Wendy által benyújtott bizonyítékokat, többek között azokat a lövésektől lyukas ruhadarabokat, melyeket a tüntetésen viselt. Az ügyet a mai napig nem vizsgálták ki megfelelően, és a bűncselekményt elkövető személyeket sem vonták még felelősségre.

Wendy azonban nem adja fel: összefogott a többi nővel, akiket támadás ért a tüntetésen. „Nem hagyjuk, hogy a 9N (2020. november 9.) feledésbe merüljön! Folytatom a harcot, és a jövőben is fellépek majd saját és társaim emberi jogainak védelmében” - mondta.

Mikita Zalatarou, Belarusz

Megverték, árammal sokkolták és bebörtönözték a tinédzsért

FOGLALKOZÁS

A TISZTESSÉGES ELJÁRÁSHOZ VALÓ JOG

KULCSFOGALMAK

- Tisztességes eljárás
- Kínzás
- Fiatalkorúak az igazságszolgáltatásban

A FOGLALKOZÁSRÓL RÖVIDEN

A foglalkozás olyan valós eseteken keresztül mutatja be a tisztességes eljáráshoz való jogot, melyekben ez a jog sérült. A foglalkozás második felében a résztvevők levelet írhatnak, hogy kifejezzék Mikitáért való kiállásukat.

A FOGLALKOZÁS VÉGÉRE A RÉSZTVEVŐK:

- **megismerik** a tisztességes eljáráshoz való jog jelentését;
- **megértik**, hogy milyen következményekkel járhat, ha a tisztességes eljáráshoz való jog nem érvényesül;
- **megismerik** a fiatalkorúakra vonatkozó igazságszolgáltatás nemzetközi normáit;
- **együttérzőek lesznek** azokkal, akiknek sérült a tisztességes eljáráshoz való joga;
- **megismerik** az Amnesty International Levélíró Maraton kampányát, és levélben állhatnak ki Mikitáért.

FONTOS!

Az ebben a foglalkozásban tárgyalt erőszak és az egyéb nehéz helyzetek egy valós belarusz gyermekkel történtek meg. A résztvevőkre ezek a témák változó hatással lehetnek. A foglalkozás alatt kövesd figyelemmel, hogy ki hogy érzi magát.

A FOGLALKOZÁS HOSSZA

45 perc

KOROSZTÁLY

13 év felett

SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

- Segédanyag: Gyermek az igazságszolgáltatásban (opcionális)
- Segédanyag: Egy Tisztességes Eljárás
- Segédanyag: A tisztességes eljáráshoz kapcsolódó jogok
- Segédanyag: Mikita Zalatarou története
- Post-it papírok (két színben)
- Tollak és papírok

ELŐKÉSZÜLET

- Nyomtasd ki az **Egy Tisztességes Eljárás** segédanyag három esetét, és tedd őket a terem különböző részeibe.
- Nyomtasd egy példányt a következő segédanyagokból minden résztvevőnek:
A tisztességes eljáráshoz kapcsolódó jogok, Gyermek az igazságszolgáltatásban (opcionális), Mikita Zalatarou története
- Töltsd le és nyomtasd ki a Gyerekjogi Egyezményt - gyerekenyelven:
➔ bit.ly/unicef_egyezmény_gyerekenyelven
- Tudj meg többet a gyerekek jogairól az Amnesty Akadémia angol nyelvű kurzusa segítségével:
➔ bit.ly/academy_gyermekjogok

1. MENNYIRE TISZTESSÉGES?

Helyezd az **Egy Tisztességes Eljárás** segédanyag három esetét a terem különböző részeibe, majd oszd ki A **Tisztességes Eljáráshoz Kapcsolódó Jogok** segédanyag példányait. Kérd meg a résztvevőket, hogy járjanak körbe, olvassák el a három eljárásról szóló leírást és a segédletet felhasználva gondolják végig, hogy szerintük melyik eset mennyire nevezhető tisztességesnek.

Amikor mindenki készen van, beszéljétek át a válaszokat az alábbi kérdések alapján:

- Mi az a tisztességes eljárás?
- Szerintetek érvényesült a három személy tisztességes eljáráshoz való joga? Milyen jogaik érvényesültek és milyen jogaik sérültek?

Miután ezt megbeszéltétek, meséld el, hogy Gomba Mama egy korábbi Levélíró Maraton esete volt és a kampány hatására szabadult ki. Atena Daemi máig börtönben van, de az őt érő zaklatások ellenére is folytatja jogvédő munkáját. Jelenleg azért küzd, hogy a foglyok telefonon tarthassák a kapcsolatot a hozzátartozóikkal. Az idei Levélíró Maraton egyik esete Mikita, ezért most az ő esetével fogtok mélyebben foglalkozni. Beszélgetsetek tovább az alábbi kérdések mentén:

- Milyen hatással lehetnek a történetek Mikita életére?
- Mit gondolsz, máshogy kell bánni vele azért, mert fiatalos?

Ha van rá idő, átvehetitek az UNICEF egyszerűsített Gyermekjogi Egyezményét:
→ bit.ly/unicef_egyezmeny_gyereknnyelven

Lezárásként magyarázd el, hogy azoknak az embereknek is tisztelni kell a jogaikat, akiket megvádolnak valamivel, és ezek közé tartozik a tisztességes eljáráshoz való jog is. Mondd el, hogy a bűncselekménnyel vádolt gyerekekre különleges jogok vonatkoznak, és más bánásmód illeti meg őket, mint a felnőtt vádlottakat. Ezeket a jogokat és a védelmet az ENSZ által elfogadott Gyermekjogi Egyezmény garantálja.

2. MILYEN ÉRZÉS?

Ossz ki két különböző színű post-it-et minden résztvevőnek. Az egyikre írják fel, hogy mit gondolnak, mit érezhet most Mikita, a másikra pedig azt, hogy őket mi vidítaná fel Mikita helyében. Annak érdekében, hogy ne legyen kavargás, előre tisztázzátok, hogy melyik válasz milyen színű post-it-re kerüljön.

Ha készen vannak, ragasszák ki a két post-it-et két különböző helyre a helyiségben (falra, ajtóra, táblára), majd olvassák el egymás cetlijeit.

3. ÜZENJ MIKITÁNAK!

Mesélj az Amnesty International Levélíró Maraton kampányáról. Mondd el, hogy az Amnesty arra bátorítja az embereket, hogy álljanak ki Mikita Zalatarou mellett. Ossz meg sikertörténeteket az elmúlt évek kampányaiból, hogy a résztvevők is lássák, mekkora változást lehet elérni a levélírással és ha kiállunk egymásért.

Kérd meg a résztvevőket, hogy írjanak támogató levelet Mikitának, és így közvetlenül is kifejezzék az együttérzésüket és támogatásukat felé. Mondd el, hogy a leveleknek nem kell hosszúnak lenniük. A lényeg, hogy Mikita érezze a támogatást és bátorítást. Gondolja át mindenki, hogy neki mit esne jól olvasni Mikita helyében. Mi tenné boldoggá? Mi nevetetné meg? Ha valaki Mikitához hasonlóan szereti a Minecraftot, készíthet egy szabadságot szimbolizáló környezetet a játékban, kinyomtathatja és elküldheti azt is.

Ha van rá idő, nézzétek meg ezt az egyperces videót a Levélíró Maratonról:
➔ bit.ly/w4rvideo

Bíztasd a résztvevőket, hogy írják alá a Belarusz legfőbb ügyészének szóló petíciót is:
amnesty.hu/leveliromaraton/mikitazalatarou

Ha nincs elég idő arra, hogy a résztvevők a foglalkozáson írjanak levelet, írjanak utána. Bátorítsd őket, hogy legyenek kreatívak.

A támogató leveleket és rajzokat gyűjtsd össze és legkésőbb **2022. január 28-ig** juttasd el hozzánk. Küldd el postán, vagy előzetes egyeztetés után hozd be budapesti, pécsi vagy szegedi irodánkba. Ilyen esetben írd az **aktivizmus@amnesty.hu** címre.

Amnesty International Magyarország
1054 Budapest, Báthory utca 4. 1/2

A TISZTESSÉGES ELJÁRÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ JOGOK

A TISZTESSÉGES ELJÁRÁS ÉS AZ EMBERI JOGOK

Minden kormánynak kötelessége, hogy igazságot szolgáltasson a bűncselekmények elkövetőivel szemben. Azonban igazságról csak akkor beszélhetünk, ha a vádlottat tisztességes eljárás során ítélik el. Amikor a hatóságok kínzást vagy egyéb embertelen bánásmódot alkalmaznak, ártatlan embereket ítélik el, vagy amikor egy eljárás nyilvánvalóan tisztességtelen, az igazságügyi rendszer hitelességét veszti. A kormány csak abban az esetben teljesíti a kötelességét és felelősségét, ha az emberi jogok a rendőrségen, a fogdában, a bíróságon és a börtönökben egyaránt érvényesülnek.

JOGOK AZ ELJÁRÁST MEGELŐZŐEN

Egy bűnügyi eljárás csak akkor tisztességes, ha a vádlott jogait tiszteletben tartják az egész folyamat alatt. Minden egyént megillet számos jog az eljárás megkezdése előtt is. Az eljárás előtt álló, őrizetbe vett személyeknek többek közt joga van:

- szabadlábban védekezni (amennyiben nem felétlenül szükséges a fogva tartás),
- információt/tájékoztatást kapni,
- az ügyvédi képviselőhöz,
- kapcsolatot tartani a külvilággal,
- ahhoz, hogy a lehető legrövidebb időn belül bíróság elé állítsák,
- megkérdőjelezni a fogva tartásának törvényességét, és
- az eljárás ésszerű időn belüli megkezdéséhez.

JOGOK AZ ELJÁRÁS ALATT

Az eljárási folyamat alatt az alábbiak mindenkit megilletnek:

- a törvény előtti egyenlőséghez való jog,
- a kompetens, független és pártatlan bírósághoz való jog,
- a tisztességes eljáráshoz való jog,
- a nyilvános tárgyaláshoz való jog,
- az ártatlanság védelme (az eljárást megelőzően is),
- a vallomástételre/önvádra való kötelezés tilalma,
- a kínzás vagy kényszerítés eredményeként tett vallomás figyelmen kívül hagyása,
- a visszaható hatályú törvények és kettős büntethetőségtől való mentesség,
- az indokolatlan késedelem nélküli eljáráshoz való jog,
- a tárgyaláson való jelenlét joga,
- a jogos védelemhez való jog,
- a tisztességes eljárásnak veszélyhelyzetben és fegyveres konfliktushelyzetben is folytatódnia kell,
- az anyanyelv használatához való jog,
- nyilvános, indoklással ellátott, ésszerű időn belül meghozott ítélethez, döntéshez való jog,
- jogellenes büntetéstől való mentesség joga,
- jogorvoslathoz való jog.

Az Amnesty International, angol nyelvű, "A tisztességes eljáráshoz való jog" című cikke alapján, Index: POL 30/001/2002

GYERMEKEK AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSBAN

Minden törvénysértéssel vádolt egyén emberi jogait tiszteletben kell tartani. Továbbá a törvénysértéssel vádolt gyermekeket más bánásmód illeti meg, mint a felnőtteket. Ezeket a gyermekekre vonatkozó jogokat és védelmeket az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye biztosítja.

ŐRIZETBE VÉTEL, FOGVA TARTÁS ÉS ELJÁRÁS

A törvénysértéssel vádolt gyermekeknek joguk van:

- jogi segítséghez,
- tisztességes bánásmódhoz,
- államilag biztosított ügyvédhez,
- szülővel vagy gondviselővel való kapcsolathoz a letartóztatástól kezdve,
- szabadlábban való védekezéshez, amennyiben nem okvetlenül szükséges a fogva tartás.

Gyermekek kínzása, bántalmazása, vallomásra kényszerítése minden esetben tilos. Az eljárás alatt biztosítani kell a gyermeknek a családjával és az ügyvédjével való kapcsolattartást. A bírónak figyelembe kell vennie a vádlott gyermek korát és szükségleteit, és biztosítani kell a tisztességes tárgyalást.

BÜNTETÉS

Gyermek nem ítéhető halálbüntetésre vagy életfogytig tartó börtönbüntetésre. Börtönbüntetés csak kivételes helyzetben alkalmazható és a lehető legrövidebb időtartamra. Kiskorúak nem ítéhetőek számukra fizikailag vagy mentálisan ártalmas büntetésre. Amikor csak lehet, a formális igazságügyi folyamatok és börtönbüntetés helyett közösségalapú-, resztoratív programok alkalmazandóak.

JOGOK A BÖRTÖNBEN

A bebörtönzött kiskorúaknak joguk van az alábbiakhoz:

- kapcsolatot tarthatnak az ügyvédjükkel és a családtagjaikkal,
- joguk van hozzá, hogy felnőttektől külön tartsák őket fogva,
- nem lehetnek kitéve fizikai büntetésnek,
- nem vonhatóak meg tőlük alapvető szükségletek (pl.: étel, ital),
- nem lehetnek kitéve kínzásnak és egyéb embertelen bánásmódnak,
- biztosítani kell, hogy időt tölthessenek más kiskorúakkal,
- nem zárhatók magánzárkába,
- folytathatják a tanulmányaikat,
- ha szükségük van rá, biztosítani kell számukra orvosi ellátást.

A gyerekek itt felsorolt és egyéb jogait és védelmét az ENSZ Gyermek jogairól szóló egyezménye biztosítja. A gyermekek jogainak teljes listája itt olvasható: ➔ bit.ly/unicetfcljes

EGY TISZTESSÉGES ELJÁRÁS

1. ESET: GOMBA MAMA TÖRTÉNETE

Nguyen Ngoc Nhu Quynh világéletében az igazságért harcolt. Mivel első gyermekét Gombának becézte, az online térben Gomba Mama ("Mother Mushroom") néven vált Vietnám egyik legbefolyásosabb bloggerévé. Folyamatos zaklatások érték csupán azért, mert kiállt az emberi jogokért és az igazságért. A Facebookon szólalt fel a rendőri erőszak ellen és környezetvédelmi ügyekről posztolt, például egy több ezer hal pusztulását okozó ipari katasztrófáról. Emellett társalapítója volt egy több mint 1000 bloggert tömörítő független hálózatnak, melynek célja az együttes kiállítás. 2017 júniusában Gomba Mamát 10 év börtönre ítélték államellenes „propaganda terjesztéséért”.

Többek közt olyan gyenge bizonyítékokat hoztak fel ellene, mint hogy nyilvános tüntetésen vett részt, a rendőri felügyeletben történt halálesetekről írt riportot, vagy hogy államkritikusnak tartott versgyűjteményeket találtak a birtokában. Az édesanyja így nyilatkozott: „A lányom valami normális dolgot tett egy abnormális társadalomban.”

A börtönben Gomba Mama egészsége aggasztóan megromlott, és éhségsztrájkjal tüntetett fogva tartásának embertelen körülményei ellen.

A Gomba Mama ellen hozott kemény büntetés: üzenet. Az volt a célja, hogy ráijesszenek a felszólalókra és elhallgattassanak minden államkritikus hangot az országban.

EGY TISZTESSÉGES ELJÁRÁS

2. ESET: ATENA DAEMI TÖRTÉNETE

Sok más emberhez hasonlóan Atena Daemi álma is az, hogy Iránban eltöröljék a halálbüntetést. A Facebookon és a Twitteren írt bejegyzéseiben szót emelt az országban alkalmazott halálbüntetések magas száma ellen, szórólapokat osztogatott, hogy felhívja az emberek figyelmét és részt vett egy fiatal nő kivégzése ellen szervezett békés tüntetésen. Ezekhez az ártatlannak tűnő tettekhez Iránban sajnos nagy bátorság szükséges.

Hihetetlennek tűnhet, de ezeket a cselekedeteket a bűnösségét igazoló „bizonyítékként” hozták fel Atena ellen, és hét év szabadságvesztésre ítélték. A megrendezett áltárgyalás csupán 15 percig tartott és Atenát olyan koholt vádak alapján ítélték el, mint például „a nemzetbiztonság elleni bűncselekmények elkövetésének céljából történő gyülekezés és összejátszás.”

Az Atenával szembeni kegyetlen bánásmód szomorú példája annak, hogy milyen súlyos retorzióra számíthat az, aki kiáll egy igazságosabb Iránért. Emberek tucatjait börtönzik be, sokakat megfigyelnek, vallatnak, és elhúzódo tárgyalásokkal próbálják elhallgattatni a felszólalókat.

Atena nagyon sokat szenvedett. Megverték, paprikaspray-t fújtak rá és magánzárkába zárták, ő mégis tovább küzd az emberi jogokért. Bezártsága idején éhségsztrájkot is folytatott, jobb körülmények kiharcolásáért. A börtönben aggasztóan megromlott az egészsége.

EGY TISZTESSÉGES ELJÁRÁS

3. ESET: MIKITA ZALATAROU TÖRTÉNETE

Nem olyan régen Mikita Zalatarou még átlagos tinédzser volt. Szeretett Minecraftozni és rapet hallgatni. Most azonban ezt a 17 éves fiataalt egy, a Minecraft Netherjénél is pokolibb helyen tartják fogva.

Minden 2020 augusztusában kezdődött - meséli Mikita apukája -, amikor Mikita egy barátjára várt a belaruszi Homel főterén. Nem messze onnan békés tüntetés folyt a kicsit korábbi elnökválasztások eredménye ellen. A rendőrség egyszer csak oszlatni kezdte a tömeget. Mikita édesapja szerint a menekülő tömegeből valaki odaszólt a fiúnak, hogy szaladjon, így ő is futásnak eredt.

Másnap, augusztus 11-én rendőrök jelentek meg Mikitáék ajtaja előtt. Letartóztatták, megverték, és azzal vádolták, hogy az előző este Molotov-koktél dobott két rendőr felé. Mikitát az őrizetben elektromos sokkolóval verték és bántalmazták. A rendőrök ügyvéd és szülő jelenléte nélkül hallgatták ki Mikitát, és hat hónapra bezárták, mielőtt eljárást indítottak volna ellene.

A fiút tömeges zavargás és illegális robbanószer használatának vádjával ítélték el annak dacára, hogy a bizonyítékként bemutatott videó alapján nem vett részt semmilyen erőszakos cselekedetben. A tüntetésről szóló riportok sem jelentettek tömegzavargásokat. Mindennek ellenére a bíró 5 év fiatalkorúak börtönében letöltendő büntetésre ítélte Mikitát.

JEGYZETEK

Lined writing area consisting of 25 horizontal lines for taking notes.

AMNESTY
INTERNATIONAL

